

Budapestre vonatkozó ujságcikk		Osztálvozás
Szerző: <i>H. M. Holan...</i>		027.42
Cím: 50 éves a Szabó Ervin Könyvtár		Hely:
Forrás: <i>Eti. R. P.</i>		Idő: <i>1954</i>
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.) (O

Ha valaki ötvenedik születésnapját ünnepli, mennyi minden eszébe jut, hány dolog van, amire visszatékinthet! Pedig csak egy ember, de félszáz esztendő alatt mégis temérdek színt, eseményt összehord az élet. Ez jutott eszünkbe, amikor a *Szabó Ervin Könyvtárban* arról került szó, hogy az idén megünnepeli fennállása ötvenéves jubileumát. Mennyi vihar zúgott át felettünk azóta, amióta sok küzdelem után megalkotották az első városi könyvtárat. Díszes könyvben gyűjtik össze a könyvtár történetét. Az anyag már együtt van, tudományos munkaközösség állította össze. A képek, kéziratok, rajzok sok érdekességet tárnak fel.

Nézzük csak:

FÉNYKÉP.

A régi Fővárosi Könyvtár egyik dolgozószobáját ábrázolja. Itt fogalmazták titokban a Galilei-kör vezetői azokat a kiadványokat, amelyekkel a szocialista világot követelték.

Dienes László, Braun Róbert, Kóhalmi Béla Szabó Ervinnel együtt itt gyűltek össze minden este.

JEGYZŐKÖNYV

arról, hogy a Vörösmarty Akadémia 1918 őszén *Móricz Zsigmond* elnöklete alatt a Fővárosi Könyvtár nagytermében ülésezett. Itt lépett utólszor a nyilvánosság elé *Ady Endre*. Felszólalt, a népek szóló irodalmat követelte. Mondanivalóját alig tudta befejezni, beteges suttogássá vált a hangja. Aztán már csak a betegágyán szólalt meg, ahonnan nem kelt fel soha többé.

EGY-KÉT NEVEZETES OLVASÓKARTON

is szerepel a gyűjteményben: *József Attila* kéréslapja 1932-ből. Németnyelvű kínai munka beszerzését kérte, a „Megjegyzések”-rovatban kézírásával ez áll: „A legjobb szakkönyv *Kína* közigazdaságáról.” *Krudy Gyula* utolsó olvasókartonja... *Halála* előtt *Heinét* és *Csehovot* lapozgatott.

A száznegyvenoldalas jubileumi kötet azokat a ritkaságokat is tartalmazza majd, amelyek a könyvtár birtokában vannak. Harom színnyomásos röplap az 1578-as budai robbantásról. *Egyetlen példány a világon*. A könyvtárban található az eredeti *Budai Jogkönyv*, ebben foglalták össze a Werbőczy előtti jogállapotokat. Rendkívül érdekes az *érvágó naptár 1495-ből*. A legtöbb betegséget érvágással gyógyították, de hogy mikor lehet eret vágni, azt a *Hold* és a csillagok állásához kötötték. Bizonyos bajlós „égi jelek” idején vágni kellett az orvosi beavatkozással. *Kacsóh Pongrácz* „János vitéz”-ének kottakézírata, a *Zichy-kódex* — amelyben valószínűleg maga *Mátyás király* főépítészé rajzolta a várterveket — a legértékesebbek a Szabó Ervin Könyvtár gyűjteményében.

A könyvtár fejlődésére rendkívül jellemző néhány adat: a *Horthy-fasizmus* huszonöt éve alatt összesen hat fiókkönyvtárat létesítettek, a

felszabadulás óta pedig most nyitják meg a *negyvenkettediket*. Erről beszél az album... De azt már aligha tudná elmondani, hogy hány diák, kutató, irodalmat szerető, vagy ideológiai munkát kérő ember látogatja a Szabó Ervin Könyvtárat, hogy mekkora vonzereje van a betűnek. Sokszor keresik fel a könyvtárat olyanok is, akik életükben soha nem olvastak végig egyetlen könyvet sem. Egyszerű, rövid történetet akarok elmondani erről.

A Szabó Ervin Könyvtár központi olvasójában feltűnt valamelyik nap egy fiatalember. Öltözéke arra vallott, hogy egyenesen munkahelyéről jött. Tanácstalanul lézengett egy darabig, nézte a ka-

lógusterem temérdek apró dobozát, egyiket-másikat kihúzta, s pergette a fehér kartonlapocskákat, az üvegajtón keresztül bepillantott az olvasóba, aztán óvatos, illedelmes léptekkel a felvilágosító szolgálat szobájába ment. Jól láttam, amint elpirulva szól a tisztviselőhöz:

— *Olvasni szeretnék... Hogyan kell könyvet kérni?...*

A tisztviselő előékenyen kérdezte:

— Melyik könyvet akarja az elvtárs?

A felelet erre mindössze ennyi volt:

— *Nem tudom, csak olvasni szeretnék...*

Ez a tudásszomj, ez a könyvek iránti hallatlan szeretet, ami az utóbbi években annyira népszerűvé tette könyvtárainkat, éppúgy hozzátartozik a Szabó Ervin Könyvtár történetéhez, mint a Galilei-kör megbeszélései, vagy *József Attila* olvasókartonja.

H. M.